

Oceňování majetku pro účely restitucí podle zákona o půdě

Ing. Vlastimil Vala, CSc.¹⁾, Ing. Augustin Sadílek²⁾

1) Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta,
Ústav lesnické a dřevařské ekonomiky a politiky

2) Státní pozemkový úřad, Oddělení tvorby cen a verifikace

Kurz oceňování lesa a rostlinstva 2023-2024

Obsah

- Úvod – účel prezentace
- Cíl zákona o půdě
- Logika náhrad podle zákona o půdě
- Oceňování nevydaného pozemku
- Oceňování vydávaného náhradního pozemku
- Ceny pozemků
- Ceny trvalých porostů
- Řešení požadavků na přecenění
- Problémy v praxi
- Grafické znázornění restitučního procesu
- Princip ekvivalence hodnot nevydaných a vydávaných náhradních pozemků
- Závěry
- Použitá literatura a zdroje

Úvod – účel prezentace

Účelem této prezentace je poskytnout pracovníkům Státního pozemkového úřadu, oprávněným osobám a jejich právním zástupcům, znalcům, advokátním kancelářím, soudům, ale také další odborné i laické veřejnosti základní orientaci a ucelený přehled v oblasti oceňování nemovitého majetku pro účely restitucí zemědělského a lesního majetku podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o půdě*“).

Cíl zákona o půdě č. 229/1991 Sb.

Účelem, snahou a cílem zákona č. 229/1991 Sb. je:

- zmírnění následků některých majetkových křivd, k nimž došlo vůči vlastníkům zemědělského a lesního majetku v období let 1948 – 1989,
- dosažení zlepšení péče o zemědělskou a lesní půdu obnovením původních vlastnických vztahů k půdě a upravení vlastnických vztahů k půdě (viz úvodní preambule zákona).

Logika náhrad podle zákona o půdě

Pokud je to možné, oprávněným osobám by měly být vydány jejich původní pozemky.

Pokud to z nějakého zákonného důvodu nebylo/není možné (viz § 11 zákona), měly by jim být vydány

pozemky náhradní , viz § 11a - veřejné nabídky, příp. převod mimo veřejnou nabídku pozemku zastavěného nebo funkčně souvisejícího se stavbou vlastníkoví stavby.

nebo

- poskytnuta **finanční (peněžitá) náhrada**.

Náhrady se poskytují v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

Oceňování nevydaného pozemku

- Podle MP SPÚ je pro ocenění nevydaného pozemku rozhodující druh pozemku uvedený v rozhodnutí PÚ o nevydání, není-li v něm druh pozemku uveden, potom druh pozemku evidovaný v době převzetí státem.
- Do cen pozemků se započítává cena trvalých porostů a další příslušenství (ploty apod.). Jejich existenci je nutno průkazným způsobem doložit.
- Cena nevydaného pozemku (výše náhrady) se určí podle právně doložitelného stavu tohoto pozemku ke dni jeho převzetí státem.
- Posuzuje se stav pozemku, který vyjadřuje charakter a hodnotu toho, co oprávněná osoba skutečně pozbyla.
- Ve prospěch oprávněné osoby nelze počítat s navýšenou cenovou hodnotou pozemku po jeho přechodu na stát, tj. bez přičinění původního vlastníka.

Oceňování nevydaného pozemku podle zákona o půdě

- Oprávněné osobě náleží náhrada za obytné budovy, hospodářské budovy a jiné stavby, které podle tohoto zákona nelze vydat nebo které zanikly nebo byly převedeny na osobu, která není povinna je vydat. Obdobně oprávněné osobě náleží náhrada za pozemek, který se podle tohoto zákona nevydává a za který nebyl poskytnut jiný pozemek.
- Ceny se stanoví podle cenových předpisů platných ke dni 24. června 1991.
- Za pozemky, které se podle tohoto zákona nevydávají a za které nelze poskytnout jiný pozemek, náleží peněžitá náhrada ve výši ceny odňatého pozemku stanovené podle § 28a.
- Pokud tento zákon nestanoví jinak, poskytují se náhrady podle tohoto zákona v cenách platných ke dni 24. června 1991, a to u věcí nemovitých v cenách podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., a u věcí movitých v zůstatkových účetních cenách, u věcí movitých s nulovou zůstatkovou cenou ve výši 10 % pořizovací ceny.

Oceňování vydávaného náhradního pozemku podle zákona o půdě

Pro ocenění vydávaných náhradních pozemků je rozhodující jejich stav v době převodu na oprávněnou osobu.

(prakticky tedy stav pozemku v době vypracování znaleckého posudku)

Hodnota náhradního pozemku vyjádřená cenou by měla být ekvivalentní hodnotě pozemku, který byl oprávněné osobě odebrán.

Posuzuje se stav pozemku, který vyjadřuje charakter a hodnotu pozemku, který má být náhradou oprávněné osobě převeden.

(to, co oprávněná osoba skutečně nabyde)

Oceňování vydávaného náhradního pozemku podle zákona o půdě

Cena pozemků uvedená ve veřejné nabídce se stanoví podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků, ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., přičemž pozemky určené schválenou územně plánovací dokumentací k zastavění budou oceněny jako stavební.

Ustanovení § 6 vyhlášky č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebního řádu, ve znění pozdějších předpisů se nepoužijí.

Stejným způsobem se ocení i pozemky převáděné mimo veřejnou nabídku dle odstavce 11.

Oceňování vydávaného náhradního pozemku podle zákona o půdě

Ustanovení § 6 vyhlášky č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebního řádu, ve znění pozdějších předpisů se nepoužijí.

§ 6 vyhlášky č. 85/1976 Sb.:

Stavebním pozemkem se rozumí část území určená územním plánem zóny nebo územním projektem zóny, územním plánem sídelního útvaru zpracovaným v měřítku 1:5000 nebo měřítku větším nebo územním rozhodnutím k zastavění a pozemek zastavěný hlavní stavbou.

Staveniště je místo určené k uskutečnění stavby nebo udržovacích prací. Zahrnuje stavební pozemek, popřípadě ve stanoveném rozsahu též jiné pozemky nebo jejich části.

Ceny pozemků

(§14 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb.)

§ 14 odst. 1:

Cena za 1 m² nebo jeho části určeného pro stavbu nebo ke zřízení zahrady a nebo pozemku vedeného v evidenci nemovitostí jako zastavěná plocha a nádvoří, zahrada, nejde-li o pozemek oceňovaný podle odstavce 2, činí:

- 250,- Kčs v hlavním městě Praze,
- 200,- Kčs v Brně,
- 150,- Kčs v Českých Budějovicích, Františkových Lázních, Hradci Králové, Jáchymově, Jeseníku, Karlových Varech, Liberci, Luhačovicích, Mariánských Lázních, Olomouci, Ostravě, Pardubicích, Plzni, Poděbradech, Teplicích a v Ústí nad Labem,
- 100,- Kčs v ostatních městech, v nichž působí národní výbory první kategorie
NV č. 152/1982 Sb.: Kladno, Mladá Boleslav, Děčín, Chomutov, Most, Gottwaldov (Zlín), Jihlava, Prostějov, Frýdek-Místek, Havířov, Karviná, Opava, Přerov, Třinec),
- 70,- Kčs v dalších městech, v nichž působí MěNV,
- 20,- Kčs v ostatních obcích.

Cena se upraví podle přílohy č. 7.

Ceny pozemků

(§14 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb.)

§ 14 odst. 2:

Cena za 1 m² nebo jeho části určeného pro stavbu k individuální rekreaci a nebo pozemku vedeného v evidenci nemovitostí jako zastavěná plocha stavbou k individuální rekreaci a nádvoří, zahrada, které tvoří s takovou stavbou jeden funkční celek, se zjistí podle odstavce 1 pokud je vyšší než 100 Kčs za 1 m².

V ostatních případech činí cena těchto pozemků 100 Kčs za 1 m².

Cena se upraví podle přílohy č. 7.

Ceny pozemků

(§14 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb.)

§ 14 odst. 3:

Cena pozemku zapsaného v evidenci nemovitostí jako orná půda, ovocný sad, vinice nebo chmelnice se určí podle sazeb uvedených v příloze č. 9.

(tj. podle BPEJ) (0,70 – 11,80 Kč/m²).

§ 14 odst. 4:

Cena pozemku zapsaného v evidenci nemovitostí jako louka a pastvina (trvalý travní porost)

činí 75 % ceny orné půdy určené podle sazeb uvedených v příloze č. 9.

(tj. podle BPEJ x 0,75).

§ 14 odst. 5:

Cena jiných pozemků než uvedených v odstavcích 1 až 4 činí 3 Kčs za 1m².

Dle § 14 odst.5

se tedy oceňují lesní pozemky a to jednotnou sazbou 3 Kčs za 1m².

Ceny pozemků

(§14 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb.)

Úprava ceny pozemku oceněného podle § 14 odst. 1 a 2 podle přílohy č. 7
Příloha č. 7 obsahuje 2 tabulky:

Tabulka č. I. platí pro pozemky oceňované podle § 14 odst. 1, vyjma pozemků, které jsou v evidenci nemovitostí označeny jako zahrady, které netvoří (nebudou tvořit) funkční celek s jakoukoliv stavbou hlavní a které nejsou určeny k zastavění; cena těchto pozemků se sníží podle tabulky č. II.

Pokud se cena pozemku snižuje podle položky č. 1, počítají se položky č. 2 až 10 z již takto upravené ceny a nikoliv ze základní ceny uvedené v § 14 odst. 1.

Tabulka č. II. platí pro pozemky oceňované podle § 14 odst. 2 (individuální rekreace + funkční celky) a pozemky vyjmuté z tabulky č. I. (tj. pro pozemky, které jsou v evidenci nemovitostí označeny jako zahrady, které netvoří (nebudou tvořit) funkční celek s jakoukoliv stavbou hlavní a které nejsou určeny k zastavění).

Ceny pozemků

(§14 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb.)

• Úprava ceny pozemku oceněného podle § 14 odst. 1 a 2 podle přílohy č. 7

• Tabulka č. I.

**Příl. 7
POZEMKY**

I. tabulka

Pol. č.	Důvod snížení ceny pozemku	Srážka v %
1.	Jde-li o samostatné sídlo nebo část obce, které není s obcí stavebně srostlé	
	1.1. v hl. m. Praze	60
	1.2. v Brně	55
	1.3. v Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Liberci, Hradci Králové, Pardubicích, Ostravě, Olomouci, Františkových Lázních, Jáchymově, Jeseníku, Karlových Varech, Luhačovicích, Mariánských Lázních, Poděbradech a v Teplicích	40
	1.4. v ostatních městech a obcích	30
2.	Přístup po nezpevněné komunikaci	10
3.	Není-li v místě možnost napojení na veřejný vodovod	5
4.	Není-li v místě možnost napojení na veřejnou kanalizaci	7
5.	Není-li v místě možnost napojení na rozvod elektřiny nebo vzdálenost ke zdroji je více	

	než 200 m	8
6.	Nepříznivé docházkové vzdálenosti od pozemku náležejícího k rodinnému domku nebo určeného k výstavbě rodinného domku - více než 1,5 km (neuvažuje se, je-li v místě městská doprava)	
	6.1. není-li v místě obchod s potravinami	4
	6.2. není-li v místě národní výbor	2
	6.3. není-li v místě základní škola (I. stupeň)	4
7.	Negativní účinky okolí (škodlivé exhalace, hluk, otřesy, prach aj.)	max. 7
8.	Svažitý pozemek orientovaný na SV, S, SZ	4
9.	Ztížené základové podmínky 25)	
	- svažitost terénu	4
	- hladina spodní vody	5
	- únosnost základové půdy	5
10.	Omezení užívání pozemku	
	10.1. ochranné pásmo (stanovené právním předpisem nebo správním rozhodnutím)	5
	10.2. chráněná krajinná oblast	3
	10.3. stavební uzávěra	5
	10.4. stavba pod povrchem pozemku	5

Ceny pozemků

(§14 vyhl. č. 182/1988 Sb., ve znění vyhl. č. 316/1990 Sb.)

• Úprava ceny pozemku oceněného podle § 14 odst. 1 a 2 podle přílohy č. 7

• Tabulka č. II.

II. tabulka

Pol. č.	Důvod snížení ceny pozemku	Srážka v %
1.	Přístup po nezpevněné komunikaci	7
2.	Není-li v místě možnost napojení na rozvod elektřiny nebo vzdálenost ke zdroji je více než 200 m	5
3.	Negativní účinky okolí (škodlivé exhalace, hluk, otřesy, prach aj.)	max. 4
4.	Svažitý pozemek orientovaný na SV, S, SZ	3
5.	Ztížené základové podmínky 25) 5.1. svažitost terénu 5.2. hladina spodní vody	5 3
6.	Omezení užívání pozemku 6.1. ochranné pásmo (stanovené právním předpisem nebo správním rozhodnutím) 6.2. chráněná krajinná oblast 6.3. stavební uzávěra 6.4. stavba pod povrchem pozemků oceňovaných podle § 14 odst. 2	5 3 3 3
7.	Vzdálenost k zastávce veřejné dopravy více než 2,5 km	5
8.	Pozemky oceňované podle § 14 odst. 1, které netvoří a nebudou tvořit podle platné územně plánovací dokumentace funkční celek s jakoukoliv stavbou (území se zákazem výstavby vč. zahrádkářských chat)	15

9.	Zahrady v zahrádkových osadách	30
10.	Úhrnná výměra pozemků náležejících k rekreačnímu objektu je menší než 400 m ²	4

Oceňování trvalých porostů

Oceňování trvalých porostů je upraveno v § 17 vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb., takto:

§ 17 odst. 1:

Cena ovocných stromů se zjistí podle tabulky č. I. přílohy č. 8.

§ 17 odst. 2:

Cena viničních porostů včetně zařízení vinic se zjistí podle tabulky č. II. přílohy č. 8.

§ 17 odst. 3:

Cena chmelničních porostů a zařízení chmelnic se zjistí podle tabulky č. III. přílohy č. 8.

§ 17 odst. 4:

Cena lesních porostů se zjistí podle tabulky č. IV. přílohy č. 8.

§ 17 odst. 5:

Cena okrasných dřevin se zjistí podle tabulky č. V. přílohy č. 8.

Ceny lesních porostů

Příloha č. 8, tabulka č.IV Lesní porosty

Stáří porostu ²¹⁾ let	Cena za 1 m ² lesního porostu v Kčs bonitního stupně ²¹⁾								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1 - 20	1,70	1,50	1,30	1,20	1,10	1,00	0,80	0,70	0,60
21 - 40	2,50	2,30	2,00	1,80	1,60	1,40	1,20	1,00	0,80
41 - 60	3,00	2,70	2,40	2,10	1,80	1,60	1,30	1,10	0,80
61 - 80	3,40	3,00	2,70	2,40	2,10	1,80	1,50	1,20	0,90
81 - 100	3,60	3,30	2,90	2,60	2,20	1,90	1,60	1,20	0,90
nad 100	3,80	3,40	3,00	2,60	2,30	2,00	1,60	1,30	0,90

Údaje tabulky platí pro porosty s převážně jehličnatými dřevinami; převládají-li v prostoru listnaté dřeviny, hodnoty se sníží o 10 %. Cena uvedená v tabulce platí pro plné zakmenění ²¹⁾ porostu; při nižším zakmenění se cena sníží v poměru ke skutečnému zakmenění. Bonity porostů se určí podle převládající dřeviny.

21) Údaje o bonitním stupni, stáří a zakmenění jsou obsaženy v lesním hospodářském plánu.

Jde-li o celoplošný výskyt lesních a okrasných stromů na jiných než lesních pozemcích na minimální ploše 1000 m², nebo je-li v souvislé skupině více než 50 ks těchto stromů, provede se ocenění podle tabulky č. IV, bonitní stupeň 3, zakmenění 1 (plné).

Převládají-li listnaté dřeviny, cena se sníží o 10 %.

Specifika vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

Při oceňování pozemků se druh pozemku (kultura) uvažuje vždy jen podle evidence nemovitostí příslušného okresního střediska geodézie, bez ohledu na skutečný způsob užívání pozemků, pokud není tento v souladu s jiným rozhodnutím nebo vyjádřením příslušného orgánu.

Dle této vyhlášky se tedy pozemky vždy oceňovaly podle jejich druhu v evidenci nemovitostí bez ohledu na skutečný způsob jejich užívání.

Pouze pozemky určené jiným rozhodnutím (např. územním rozhodnutím) nebo vyjádřením příslušného orgánu k jinému využití mohly být oceněny odlišně od jejich evidenčního stavu.

Tento postup je přesným opakem současných oceňovacích předpisů, kdy při nesouladu stavu evidenčního v katastru nemovitostí se stavem skutečným se vychází ze skutečného stavu.

Z těchto skutečností proto také vycházel požadavek SPÚ (a dříve PF ČR) oceňovat nevydané pozemky podle jejich druhu uvedeného v rozhodnutí o jejich nevydání nebo podle druhu uvedeného v evidenci nemovitostí v době jejich převodu na stát.

Specifika vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

Při ocenění pozemků podle § 14 odst. 1 (pozemky určené pro stavbu nebo ke zřízení zahrady a pozemky evidované jako zastavěná plocha a nádvoří a zahrada) a podle § 14 odst. 2 (pozemky určené pro stavbu k individuální rekreaci, pozemky evidované jako zastavěná plocha stavbou pro individuální rekreaci, a nádvoří a zahrada, které tvoří s takovou stavbou jeden funkční celek) na území vyjmenovaných či jinak určených měst a obcí je cena pozemku určena jednotnou sazbou.

Specifika vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

Specifikem je rovněž ocenění „jiných pozemků“ (než určených pro stavbu a ke zřízení zahrady, pozemků pro individuální rekreaci, a pozemků zemědělských) jednotnou sazbou 3 Kčs/m².

Specifika vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.

Vyhláška (na rozdíl od současných oceňovacích předpisů) také neobsahuje žádné ustanovení o zaokrouhlování. To se proto neprovádí.

Přípustné je proto pouze zaokrouhlení vypočtené ceny pozemku na celé haléře. Zaokrouhlení na desetihaléře, koruny nebo desetikoruny není přípustné.

Závěrečný výrok je v měnové jednotce Kč, protože cenový předpis je v Kč.

Řešení požadavků na přecenění restitučních nároků

Případné požadavky oprávněných osob nebo jejich právních zástupců na přecenění výše jejich restitučních nároků (ocenění nevydaných pozemků podle § 14 odst. 1 /pozemky určené pro stavbu nebo ke zřízení zahrady/) musí být vždy řádně doloženy příslušnými doklady (územně plánovací dokumentace, územní rozhodnutí o umístění stavby, stavební povolení apod.).

Žádosti oprávněných osob se společně s veškerými podklady předávají k individuálnímu posouzení konkrétní oceňovací situace na Oddělení restitucí, které je se svým stanoviskem postupuje k rozhodnutí na PÚŘ.

Problémy v praxi

Častým problémem v praxi je to, že jsou nevydané i vydávané pozemky nesprávně posuzovány a proto také nesprávně oceňovány.

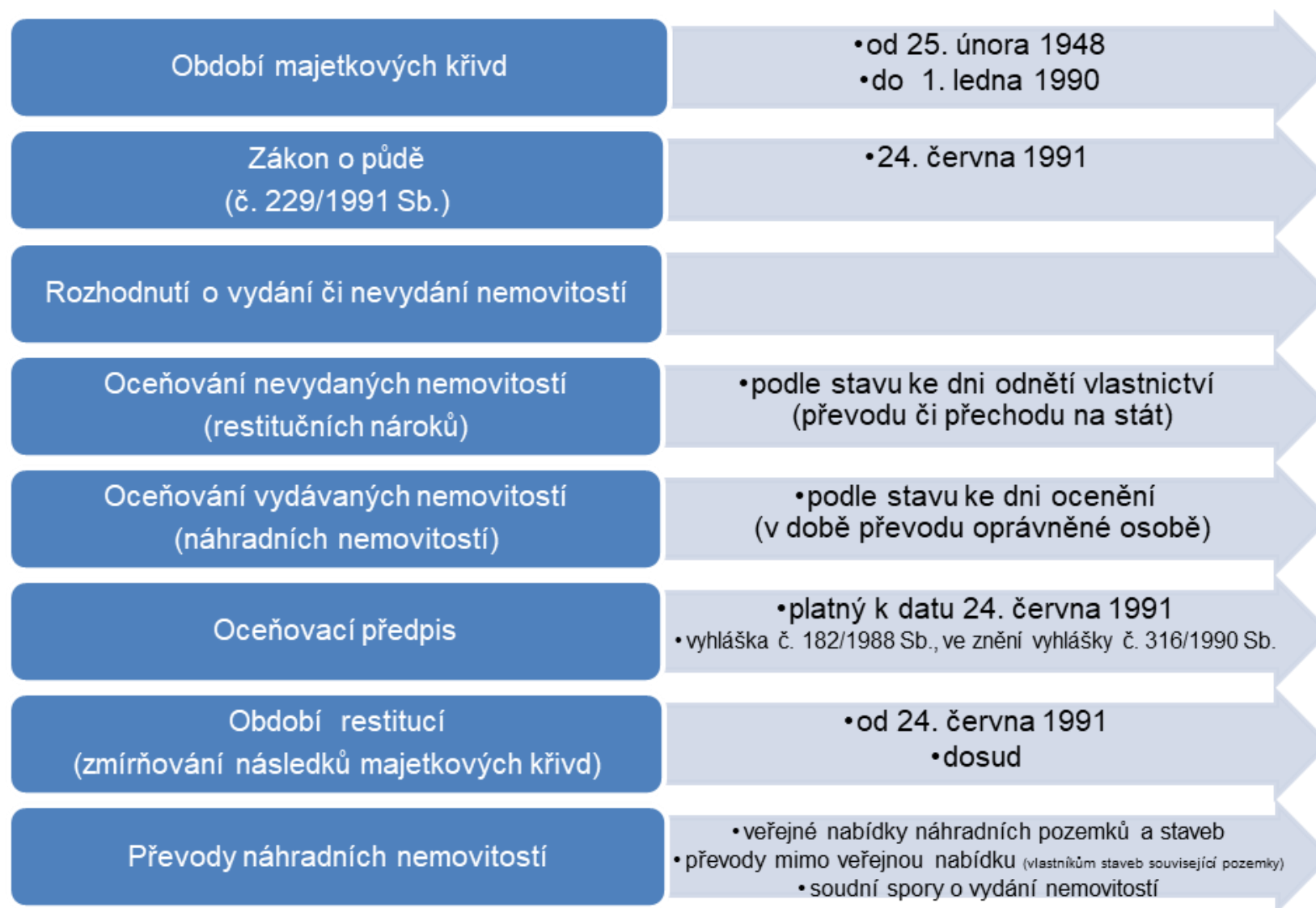
Po znalci, který vypracovává ocenění pozemku pro soudní řízení, je oprávněnou osobou, jejím právním zástupcem, a v některých případech i soudem nesprávně požadováno, aby pozemek ocenil ke dni 24.6.1991 (stav pozemku k tomuto datu) - nesprávné zadání znaleckého úkolu.

Dalším problémem je nesprávné posouzení pozemku znalcem, pozemek, který má být oceněn jako „stavební“ podle § 14 odst. 1, ocení jako „zemědělský“ podle § 14 odst. 3 nebo 4 nebo jako pozemek „jiný“ podle § odst. 5.

(Praha: § 14/1: 250,- Kčs/m², § 14/3: 0,70 – 11,80 Kčs/m², § 14/4: 0,53 – 8,85 Kčs/m², § 14/5: 3,- Kčs/m²)

Problémy při posuzování a oceňování pozemků jsou řešeny mnoha judikáty soudů (bohužel často opačnými). SPU disponuje několika judikáty, které potvrzují jeho stanovisko, že pro ocenění pozemků nevydaných je rozhodující jejich právně doložitelný stav ke dni převzetí státem (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn.: 28 Cdo 1518/2007, 28 Cdo 2699/2008, 28 Cdo 2049/2012, 28 Cdo 3631/2013 + usnesení Ústavního soudu sp.zn.: I. ÚS 492/2010).

Grafické znázornění restitučního procesu

Princip ekvivalence hodnot nevydaných a náhradních vydávaných pozemků

Hodnota nevydaných pozemků	=	Hodnota náhradních vydávaných pozemků
Hodnota pozemku je dána jeho kvalitativními parametry a výměrou.	Princip rovnosti hodnot nevydaných a náhradních vydávaných pozemků je řešen vyjádřením jejich ceny. Pozemky se oceňují v cenách platných ke dni 24.6.1991 tj. dle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.	Hodnota pozemku je dána jeho kvalitativními parametry a výměrou.
Parametry pro ocenění se zjišťují k datu, kdy byl pozemek odňat. Jde o druh pozemku, výměru pozemku, příslušnost k obci, využití dle platné ÚPD, součásti a příslušenství		Parametry pro ocenění se zjišťují k datu, kdy je pozemek oceňován (vydáván). Jde o druh pozemku, výměru pozemku, příslušnost k obci, využití dle platné ÚPD, součásti a příslušenství
25. 2. 1948 - 1. 1. 1990	24. 6. 1991	24. 6. 1991 - dosud - ???

Závěry

I. Nevydaný pozemek:

Posuzuje se právně doložitelný stav pozemku ke dni převzetí státem, který vyjadřuje hodnotu pozemku, který byl původnímu vlastníku odebrán.

II. Vydávaný pozemek:

Posuzuje se stav pozemku v době převodu na oprávněnou osobu (v době zpracování posudku), který vyjadřuje současnou hodnotu pozemku, který je oprávněné osobě podle zákona o půdě převeden jako náhrada.

Oceňování:

Podle vyhlášky č. 182/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 316/1991 Sb.
(oceňování pozemků § 14)

Použitá literatura a zdroje:

- Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (zákon o půdě), ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 182/1988 Sb., o cenách staveb, pozemků, trvalých porostů, úhradách za zřízení práva osobního užívání pozemků a náhradách za dočasné užívání pozemků, ve znění vyhlášky č. 316/1990 Sb.
- SADÍLEK, Augustin a Vlastimil VALA. Oceňování nemovitostí pro účely restitucí. *Soudní inženýrství*, 2018, 29(3), s. 21–25. ISSN 1211-443X.
- SADÍLEK, Augustin, Vlastimil VALA a Filip HAKL. Oceňování nemovitostí pro účely restitucí po nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS. 4139/16 ze dne 18. července 2017. *Soudní inženýrství*, 2018, 29(2), s. 27–30. ISSN 1211-443X.
- SADÍLEK, Augustin, Vlastimil VALA, Filip HAKL a Eva MAČUROVÁ. *Oceňování nemovitostí pro účely restitucí podle zákona o půdě*. SPÚ Praha. Interní text SPÚ. 2019.

Děkuji za pozornost.